

recept za sreću

kako biti istinski srećan?

S.N. LAZAREV

VAŽNO UPOZORENJE!

Materijal je namenjen ličnoj upotrebi!

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može se objavljivati,
postavljati na internetu

Ili deliti s drugima bez prethodne pismene dozvole od strane vlasnika
autorskih prava.

S.N. LAZAREV

Recept za sreću

Prevod s ruskog:

Slobodanka K. Vanjkevič

Beograd, oktobar 2019.

Naslov originala:

С.Н. Лазарев
РЕЦЕПТ СЧАСТЬЯ
Санкт–Петербург, 2017

Copyright © S.N. Lazarev, 2017

Copyright © Satja Juga, 2019

www.lazarev.ru

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može se umnožavati ni u kakvoj formi, bez prethodne pismene dozvole od strane vlasnika autorskih prava.

Izdavač: „Satja Juga“

Zastupnik i distributer izdanja S.N. Lazareva za Srbiju: „ARUNA“

aruna.rs • lazarev.rs • aruna@aruna.rs •

tel: 064 15 77 045

Šta je sreća?

Ljudi jedni drugima obično požele zdravlje, sreću i ispunjenje želja. Zdravlje je sreća za telo. Ispunjenje želja, blagostanje i budućnost su sreća za duh, dok je sreća za dušu – ljubav. Nadalje ću pod rečju „sreća“ podrazumeti sve navedeno zajedno. Ukoliko sam ranije govorio o problemima, o onome šta ne treba da radimo, sada prelazimo na novu etapu – šta treba da radimo. Ako sam ranije navodio situacije i postupke koje donose probleme, sada ćemo govoriti o tome kakav treba da bude čovek da tih problema ne bi bilo.

Dakle, kako biti srećan?

U principu smo svi srećni, samo što toga nismo uvek svesni. Sreća je ljubav u duši, a na suptilnom planu svi smo jedno sa Svevišnjim. Zato u najvećim dubinama naše duše obitava ljubav. Ako je izgubimo, neće više imati šta da nas održava u životu.

Takođe sam pomenuo da ljubav prema Bogu nije nešto apstraktno, nešto idealno–duhovno, već da je ljubav prema Bogu fiziološki proces. Reč je o tome da Tvorac nije nekad davno sazdao Vasionu, napustio je, da bi se jednog dana vratio i sudio ljudima za dobra i rđava dela. To je naivna tačka gledišta. Moja istraživanja pokazuju da u svakom deliću sekunde Prauzrok–Tvorac iznova kreira Vasionu i da je svakog delića sekunde potrebna energija i informacija za njeno održavanje.

To znači da naše duše, koje se na višem nivou ujedinjuju u nešto posebno – dušu sveta, neprestano od Tvorca dobijaju ljubav.

Kada se fokusiramo na spoljašnje aspekte postojanja, verujemo da se naša sreća sastoji u nečem materijalnom, nečem što možemo da vidimo, ili da opipamo, ili se, pak, nalazi u duhovnosti, ali u takvim slučajevima naša duša se udaljava od Boga i postepeno gubi osnovnu životnu energiju. To se dešava neprimetno, ali nam postepeno ponestaje budućnosti, ne rađaju nam se potomci iako se mi odlično osećamo i sjajno živimo. Imamo sve – ali nemamo budućnost.

Međutim, čovek je sazdán po obrazu i liku Svevišnjeg. Sve je jedno: Bog je jedan i jedna je Vasiona, vreme je jedno i stoga čovek na suptilnom planu oseća budućnost, ali je ne naslućuje uvek. Ipak, kad budućnost počne da mu iščezava, on pokušava da preživi tražeći puteve ka promeni. Razboljeva se, snalaze ga problemi i nesreće, pri čemu on misli da je to loše. Zapravo, njegova duša i njegova podsvest – kao da ga

posmatraju odozgo i guraju ga prema spasenju ne bi li rešio probleme i bio istinski srećan. Zato što je istinska sreća čista duša, duša ispunjena ljubavlju. A kada se čoveku pojavi agresija u duši, kada shvati da mu je ona u lošem stanju, to je pokazatelj da kod njega nastupaju problemi kako po pitanju budućnosti tako i tela.

Ovom prilikom ću verovatno prvi put obznaniti recept za sreću – kako biti srećan. Recept je vrlo jednostavan i tajna se krije u sledećem: sreća na spoljašnjem planu (automobili, stanovi, vikendice, uspeh, porodica – bilo šta) ne sme da premaši unutrašnju sreću.

Zašto? Ako u duši ne osećate radost i sreću, tad će vam spoljašnje blagostanje, koje vam nadmašuje unutrašnje, postati glavni cilj. Klanjaćete mu se, zavisićete od njega i duša će početi da vam se poistovećuje s njim. Potom će biti dovoljna i najmanja spoljašnja promena da bi nastupila katastrofa: gubitak smisla života. Uključiće vam se program samouništenja, a za njim bolest i smrt.

Odnosno, dozvoljeno nam je da posedujemo samo ono od čega ne zavisimo na unutrašnjem planu. Jer, svaka zavisnost je vezanost, agresija, čiji ishod je samouništenje. Na spoljašnjem planu može da bude srećan samo čovek koji je srećan iznutra. Pritom, najvažnije pravilo za sreću je sledeće: količina sreće u duši treba da vam bude veća od one spoljašnje. I tada, ma koliko novca da imate, ma koliko da ste uspešni, slavni, uvaženi, zdravi i zadovoljni odnosima – bićete srećni, u tome ćete uživati, ali nećete postati rob svoje sreće.

Dakle, recept za sreću je vrlo jednostavan: vaša unutrašnja radost, sreća i ljubav treba da budu veće od onog što posedujete spolja. Prestalo je još samo malo: kako biti srećan? I ovde je takođe sve prilično jednostavno, a o tome će nadalje biti reči, kao što će biti reči i o pojedinim aspektima stanja koje nazivamo srećom.

Kako se radovati?

U Bhagavad-giti, može se reći Bibliji indijskog naroda, napisano je da treba potpuno ravnodušno prihvatati sve dobitke i gubitke, tj. potpuno se spokojno odnositi kako u jednom tako i u drugom slučaju. Postoji stara ruska poslovice koja glasi: „Ako nešto dobiješ, ne raduj se, a ako izgubiš – ne plači“. Kada sam analizirao poslovice, iznenadio sam se saznanjem da su mnoge poslovice zapravo prerađene osnovne misli iz Biblije, i, ma kako to zvučalo čudno, prvenstveno svetih knjiga Istoka. Odnosno, velike istine koje su iznete u svetim knjigama kasnije su se pretvorile u poslovice.

Zašto treba da se ravnodušno odnosimo prema gubicima i dobitcima? U suštini, vremena se menjaju i ukoliko je pre 5-7 hiljada godina bilo potrebno da se u potpunosti svega odrekujemo da bismo osetili unutrašnju slobodu, danas je čovek drugačiji. S moje tačke gledišta, danas više nije potrebno da mirno i ravnodušno prihvatamo gubitke i dobitke, već je dovoljno da naučimo kako da se pravilno radujemo.

Ako ste radosni kada vam pristigne velika sreća, to je normalno i prirodno, ali ako plaćete, brinete i osećate mržnju kad gubite, to znači da imate probleme, da od toga zavisite.

Dakle, ako sačuvate radost kad nešto izgubite, to znači da od toga ne zavisite. To je ono što sam nazvao „inercijom ljubavi“. Ako se radujete kad nešto dobijete, kada ostvarujete neki uspeh, a ostajete radosni čak i ako to izgubite, shvatajući da sve što je rođeno mora i umreti, da sve što vam dolazi mora i da nestane, da ako nešto izgubite, nema razloga da žalite, već ćete se truditi da ga ponovo steknete.

Dakle, vaša radost, koja postepeno prestaje da zavisi od dobitaka i gubitaka, pokazatelj je vaše unutrašnje nezavisnosti, što je pravi pokazatelj vaše sreće.

Postoji jedna lepa izreka: „Priroda ne zna za loše vreme“. Dakle, ako brinete što je počela da pada kiša, a veoma se radujete kad sija sunce, znači da ste nesrećna osoba. Kada ste u stanju da se radujete i kiši, i suncu, i vetru, a vaša radost se ne smanjuje zbog vremenskih promena ili događaja koji vas okružuju, znači da ste stupili na put srećne osobe.

Svi znamo da je najveća sreća postojanje ljubavi u duši, i svi pokušavamo da je zadržimo, ali stvar je u tome što je jako teško osetiti ljubav u duši. Božanska ljubav ne zavisi ni od čega. Zbog toga sam više puta govorio da je ljubav prema Bogu fiziološki koncept, što znači da treba da se izgrađuje. Potrebno je višestrukim, dugotrajnim naporima, marljivošću i radom, promenom karaktera doći na taj nivo da možete osetiti božansku ljubav. Da bi se to postiglo potrebno je proći određene korake.

Sreća je najbliža ljubavi. Zato, pre nego što osetimo božansku ljubav, treba da naučimo da budemo srećni. A pre nego što postanemo srećni, moramo naučiti da se radujemo. Odnosno, ljubav je, recimo, univerzitet, sreća je škola, a radost je dečji vrtić.

Ako govorimo o tome kako da se radujemo, kako da naučimo da se radujemo – treba reći da radost mora da bude nezavisna. Ona mora da bude postojana, nezavisna od toga da li dobijamo ili gubimo. I kad radost postane ono na šta smo navikli, kad prestanemo da je iz bilo kog razloga potiskujemo, tada stupamo na put promene.

Ovo je veoma važno. Zašto? Zato što se približavaju teška vremena i čovek koji ne može da se prilagodi, da se adaptira na svet koji ga okružuje, koji je nezadovoljan sudbinom, koji se plaši za budućnost, koji je razdražljiv, ogorčen – takav čovek nije sposoban za život. U naše vreme dolazi do vrlo velikog ubrzavanja svih procesa i zato podsvesna agresija postaje smrtno opasna, jer se i ona vrlo brzo uvećava.

Stoga, kad čovek oseća radost u duši, prljavština u obliku agresije jednostavno ne može da prodre u njega. Osećaj faktički neprekidne radosti možda je najbolja zaštita od podsvesne agresije. To jest, mi na spoljašnjem planu imamo pravo da se sukobljavamo i preduzimamo stroge mere, ali naša duša treba da bude usmerena ka Bogu i u njoj treba da bude samo ljubav, što znači – sreća i radost. Stoga je, za početak, potrebno naučiti kako da osetimo elementarnu radost, bez obzira na sve.

Dakle, prva faza je postojana radost. Druga faza je sreća koja ne zavisi od spoljašnjeg sveta. Kako to izgleda?

Obično je radost na prvom, fizičkom nivou. Sreća je na duhovnom nivou. Recimo, nešto smo lepo pojeli, radujemo se, naš život je danas osiguran. Ali ako smo dobili veću sumu novca, shvatamo da ćemo s hranom biti obezbeđeni nekoliko meseci, i tada smo srećni. Odnosno,

sreća ima veći vremenski raspon. Sreća je veliko obezbeđivanje budućnosti, povezana je s njom i zato je postojana sreća, ili, kako je nazivam – bezrazložna sreća, povezana sa nezavisnošću od budućnosti.

Čovek koji je postavljen na visoku funkciju, koji je postao slavan, kome su pristigli uspeh i novac, srećan je zbog toga što mu je obezbeđena budućnost. On ima decu koja ga slušaju, smeši mu se uspešna karijera i zaista je srećan, odnosno s njegovom budućnošću je sve u najboljem redu. Međutim, odjednom budućnost počinje da mu se raspada: izdali su ga, tj. prijatelji su se nepošteno poneli prema njemu; ideali kojima se rukovodio odjednom su propali i svi planovi koje je gradio odjednom su isparili u vidu dima.

Ako sačuva sreću, shvatajući da je život sazdan od gubitaka i dobitaka, ako se seti poznate izreke: „Sve što Bog čini služi najboljem“, ali da to ne znači da je najbolje za telo, već za dušu; ako uspe da sačuva tu sreću bez očiglednih spoljašnjih razloga, koji ga na to podstiču, znači da ima pravo na sreću. Srećan može da bude samo onaj koji sačuva sreću i pored kraha budućnosti. Evo jednostavnog testa: ako ste izgubili materijalne vrednosti, ali ste i pored toga radosni – dopušteno vam je da imate novac i materijalna bogatstva. Ako imate perspektivu, uspeh i blagostanje, ali vam to propadne a vi sačuvate radost – imate pravo na uspeh, slavu i sve ono što nazivamo svakidašnjom srećom.

Čovek koji može da bude srećan posmatrajući kako mu propadaju planovi, shvatajući da su ga izdali i okrenuli mu leđa – on je istinski srećan. Ako čovek to može da oseti i da taj osećaj sreće zadrži u sebi, odnosno ono što se naziva bezrazložnom srećom, on može da pređe na treći nivo, koji se naziva nesebična ljubav.

Ako vam je unižena ljubav, ako su vam najbliži okrenuli leđa, ako se svet oko vas, kojim, po svemu sudeći, upravlja Svevišnji, koji vam daje blaga, ophodi prema vama s pažnjom i brigom – odjednom postane okrutan; kada vam pljunu u dušu, a vi ste, znajući da je Bog ljubav, očekivali milosrđe i iznenada shvatili da od toga nema ništa – nastavili da negujete ljubav i osećate da je Božja volja i dalje u najvećoj meri humana, i da se sve događa zato da biste sačuvali ljubav u duši – tad prestajete da zavisite od vrednosti duše i spremni ste za ljubav.

Prejaka ljubav može da ubije čoveka, koji zavisi od uzvišenih osećanja jer se klanja voljenoj osobi. On neće moći da podnese neverstvo ili njenu smrt. Klanjajući se voljenoj osobi, odbaciće Boga i uništavati svoju dušu u trenucima najviše sreće, i ne sluteći da to čini.

Zato, škola ljubavi je ozbiljna škola. Počinjemo od postojeane radosti, zatim prelazimo ka bezrazložnoj sreći i na kraju se učimo nesebičnoj ljubavi.

Nesebična ljubav

Šta je nesebična ljubav? Koristoljubivost označava prioritet fizičkih i duhovnih aspekata nad duševnim. Koristoljubivost otpočinje kad nam je najvažnije ono što imamo u rukama, a ne ono što imamo u duši. Ljubav je nesebična. To je ljubav koja traje i onda kad voljena osoba osiromaši ili postane invalid. Nesebična ljubav je kad voljena osoba iznenada načini neku veliku glupost ili izgubi sve perspektive, odjednom zaglupi, ili možda oseti probleme s pamćenjem ili sposobnostima – odnosno kad počne da joj se zatvara budućnost. Ako je i dalje budemo voleli, znači da je naša ljubav nesebična.

Ako voljena osoba svesno ili nesvesno postupi ružno prema nama, kako se kaže – „pljune nam u dušu“, a mi sačuvamo ljubav, to znači da je ona nesebična. Ovo je najteže, jer je nesebična ljubav ona koja ne zavisi ni od čega. I upravo ta ljubav liči na božansku. Ako se uporedi sa zemaljskim nivoom, onda je to majčinska ljubav. Odnosno, dete možemo kažnjavati, odgajati, brinuti o njemu, ali je potrebno da ga uvek volimo.

Zašto je nesebična ljubav toliko važna? Radi se o tome da božanska ljubav apsolutno ni od čega ne zavisi, odnosno Bog nas voli, bez obzira na vrline i mane koje imamo. O tome je govorio Hristos: kao što sunce podjednako osvetljava i dobro i loše, tako Bog voli svakoga od nas.

To znači da je na delu božanska ljubav, jer Bog čak ni teoretski ne može ni od čega da zavisi. Zbog toga je božanska ljubav potpuno slobodna, potpuno nezavisna. I upravo ta ljubav sačinjava našu osnovnu životnu energiju, bez nje ni mi ni naši potomci ne možemo da preživimo. Zato, da bismo primili tu božansku ljubav, moramo se uskladiti sa božanskim ritmom.

Zamislite jedan primer: spremate se da idete u goste. Setite se čuvene izreke: „U tuđi manastir se ne ulazi sa svojim pravilima“. Odnosno, u goste odlazite tako što prihvatate pravila koja tamo važe. Pre nego što uđete u kuću, orijentišete se na pozitivno raspoloženje, odnosno odbacujete sve negativne misli. Zatim ulazite u kuću i – brišete cipele od prljavštine, odnosno od starih uvreda, zamerki, i dr. Zatim izuvate cipele i skidate odeću, odnosno određujete se od starog načina života, uobičajenih taština, zamerki i sl. Zatim ulazite u kuću i domaćinima dajete poklon – žrtvu. To je još jedno odrešenje, deo onoga

što vam je drago poklanjate domaćinu. Zatim se osmehujete, upućujete komplimente a domaćin vam uzvraća gostoprimstvom.

Da biste bili lepo primljeni, potrebno je da iznutra osetite, povežete se sa onim koji vas dočekuje. Ako budete mislili samo na sebe, a ne budete obraćali pažnju na domaćina koji vas prima, on može da vam pokaže vrata.

Zato, kada se okrenemo ka Bogu, moramo da osetimo postojanu radost, bezrazložnu sreću i nesebičnu ljubav. Tada dobijamo božansku ljubav koja nama i našim potomcima obezbeđuje da preživimo.

Ipak, lako je reći – „nesebična ljubav“, ali je nju teško ostvariti.

Vratimo se radosti. Nedavno sam razgovarao sa jednom ženom koja je sa mnom podelila svoje probleme. Požalila mi se: „Dizajner mi je priredio takvo iznenađenje da još uvek ne mogu da dođem sebi. Platila sam njegov rad. Naime, na sajtu prodajem svoje proizvode. Dosta toga je dobro uradio i sve izgleda prilično lepo, ali nije uradio ono što mi je potrebno za trgovinu. Prodaja robe mi se čak pogoršala. Kad sam ga pitala: 'Šta ste to uradili, prodaja mi je opala'?, on mi je odgovorio da nema vremena, da ni on ne zna šta tu može da se uradi, da je izgubio puno vremena radeći na tome, a mogao je da ga provede sa sinom“.

Uopšte uzev, došlo je do sukoba. Nastavila je: „S obzirom na to da sam čitala vaše knjige, pokušavam da prihvatim situaciju, ali ne znam šta da radim, jer mi razgovor s njim nije doneo pozitivan ishod. Izjasnio se da neće da radi. Ne znam kome da se obratim i ne znam zašto se to desilo? Ne shvatam. Trudim se da se ne ljutim na njega, ali uopšte ne znam šta da radim“.

Odgovorio sam joj: „Znate li u čemu je smisao pomenute situacije? Morate shvatiti da je sukob razvoj. Trenutno ste u sukobu sa saradnikom. Postoji glavni zakon sukoba, koji odgovara glavnom zakonu Vasiona. Glavni zakon Vasiona je ljubav. Ako govorimo sa naučne tačke gledišta, glavni zakon Vasiona je zakon jedinstva i borbe suprotnosti.

Odnosno, na spoljašnjem planu imate sukob, a bez njega nema razvoja. Dakle, moraju da postoje suprotnosti i mora da postoji borba među njima, a one moraju da osete jedinstvo. Ako osetimo određeno unutrašnje jedinstvo sa sukobljenom osobom, naš sukob će omogućiti razvoj. Mi se prožimamo negde tamo, iznutra, i da bismo ubedili drugog, neophodno je da postavimo sebe na njegovo mesto, da shvatimo šta on misli, odnosno moramo da se razvijamo.

Ako nemamo osećaj jedinstva s drugim čovekom, onda imamo samo jednu želju – da ga ubedimo, nateramo, na kraju krajeva – da ga uništimo i takav sukob ne samo što neće dovesti do razvoja, već će dovesti do uništenja i raspada.

Rekao sam joj: „Učinite sledeće. Nemojte ga grditi, jer se kritikom ne vaspitava. Šta znači kuditi nekoga? To je nasilje, optuživanje, unutrašnja injekcija. A kada čovek ima negativnu emociju, on ne može da se menja.

Sazdani smo tako da ako želimo da promenimo karakter, moramo u sebi da negujemo ljubav, pozitivnu emociju. Samo tada se menjamo. Potreban nam je oslonac, a kada imamo negativnu emociju, ne možemo da se menjamo, već samo da se štitimo. Eto, on se štiti. Što ga više budete okrivljavali, on će se agresivnije braniti“.

– Šta da radim? – pitala me je.

– Prvo pravilo: ne osuđujte ga i nemojte da se nervirate. To ste već pokušali da uradite. Drugo pravilo: volite neprijatelje svoje. Prema njima treba da imate saosećanje, empatiju, da im upućujete komplimente – rekao sam joj.

– Za šta da mu uputim komplimente? – upitala me je.

– Za sve. Za to što vam je dobro uradio neke elemente na sajtu – i vi vidite rezultat. Stoga, porazgovarajte s njim na drugačiji način. Pozovite ga sutra i bukvalno mu recite sledeće: „Jako ste lepo uradili moj sajt. Ima veoma dobrih elemenata, to, to i to. Sve je savršeno, veoma sam zadovoljna, ali samo još malo je potrebno da se doradi tema prodaje. Biću veoma srećna ako to završite“ – rekao sam.

– Ali juče sam s njim razgovarala u sasvim drugačijem tonu – primetila je.

– Nije važno. Vi mu upućujete pohvale i on će ih uvek rado primiti. To, kao prvo. Kao drugo, svaka komunikacija je u određenoj meri vaspitavanje. Čovek istinski može nečemu da teži samo na nivou pozitivnih emocija. Zbog toga, ne treba ga optuživati za ono što je loše uradio, već pohvaliti za ono što može dobro da uradi. Sve u svemu, pozovite ga, a za nedelju dana mi se javite i recite kako stoje stvari – odgovorio sam joj.

Bio sam siguran da će sve biti u redu. Sledećeg dana me je nazvala i rekla.

– Nakon što sam mu sve to napisala i izložila, on mi je priznao da ima ozbiljne probleme sa suprugom. Skoro da je došlo do razvoda i mora

da reši tu situaciju. Žena mu ne dopušta da vidi sina, zbog čega je veoma zabrinut. Takođe, da mu je jako drago što je sve uspelo sa sajtom, da će završiti ono što je potrebno i da će to biti brzo.

Sukob je okončan za bukvalno jedan dan. Šta to znači?

To znači sledeće: da bi nam duša bila ispunjena postojanom radošću, nije dovoljno reći sebi: „Srećan sam“ – i da se na tome završi. Potrebno je da imamo ispravan odnos prema svetu, da se pravilno sukobljavamo s njim, da ne izbegavamo konflikte. Kada zaboravimo na dijalektiku, a zakoni razvoja su zakoni dijalektike, što znači prožimanje suprotnosti, tad nema ljubavi, tj. suprotnosti ne mogu da se prožmu. I tada smo samo mi u pravu ili onaj drugi. Ili Bog ili đavo; ili dobro ili zlo. U takvom koordinatnom paganskom sistemu, nikada nećemo pronaći sreću. Sreća je ljubav, a ljubav je dijalektika, ljubav je dobitak i gubitak.

Zbog toga je veoma važno da se pravilno sukobljavamo. Osnovni princip svakog sukoba je zakon jedinstva i borbe suprotnosti. U konfliktu se treba dobrodušno odnositi prema drugoj strani.

Nivoi sukoba

Dakle, postoje različiti nivoi sukoba. Nabrojaću vam ih da biste znali. Možete pronaći nivo na kome se vi nalazite.

Prvi nivo: Kada ste u sukobu s nekim zato što vas je uvredio, ili je uradio nešto pogrešno, u vama se javlja samo jedna želja: da ga zgromite, da mu se osvetite, da ga uništite, da se raspravljate s njim i dokazujete mu da ste apsolutno u pravu.

Ako se osvrnemo oko sebe, videćemo da većina deluje na ovom nivou.

Drugi nivo: Neko vas je uvredio i s nekim ste u sukobu. Mrzite ga, uzvraćate mu i reagujete u skladu sa „Oko za oko, zub za zub“. To jest, on je nešto uradio i vi morate da mu uzvratite udarac, da ga zaustavite, da zauzdate njegovu agresiju. Odnosno, nemate želju da ga potpuno uništite i pregazite zbog onoga što je učinio – već samo da zaustavite ono što radi.

Treći nivo: Razumete onoga ko vas je uvredio i pokušavate da se postavite na njegovo mesto. Vi ste u pravu, ali je verovatno i on malo u pravu. Pokušavate da shvatite njegovu logiku, da budete u njegovoj koži, pokažete mu da ga poštujete, da ste spremni da se s njim dogovorite. Na ovom nivou se problem ne rešava uništenjem, niti agresijom, već onim što se naziva kompromis.

Četvrti nivo: Kad ne samo što ste u stanju da shvatite drugu osobu, kad ne samo što joj pokazujete da je poštujete i da ste spremni da s njom razgovarate o problemu, već pokušavate i da joj pomognete, da je vaspitate. Odnosno, vaš cilj je da joj pomognete da se promeni tako da se sukob pretvori u razvoj, da se iz dve ideje koje se međusobno uništavaju pojavi jedna u kojoj su one objedinjene, odnosno istina koja objedinjuje dve istine. Zbog toga u njoj ne vidite neprijatelja, niti osobu s kojom možete da se dogovorite, već partnera i čoveka koji može da vam postane prijatelj.

Peti, najviši nivo: to nije samo pomoć drugoj osobi u sukobu, ne samo razumevanje, već spremnost da se i sami menjate. Ako se s nekim sukobljavamo, znači da smo oboje nesvršeni, i on i mi, i da je potrebno da krenemo od sebe. Ako nam je ljubav u duši, ako smo srećni na unutrašnjem planu, ako smo na visokom nivou, npr. emocionalnom, onda daleko bolje shvatamo situaciju od druge osobe i ne bi trebalo da

je pritiskamo, da demonstriramo svoj um, već da joj pomognemo da dospe na naš nivo. To je saosećanje, pomoć, ljubav, samorazvoj.

Dakle, čoveku je potrebno demonstrirati sve nivoe. Treba početi od najvišeg, a to je lično harmonizovanje, usavršavanje i pomoć drugima u razvoju. U skladu s tim koliko je čovek (to zavisi od njegovog nivoa) spreman da ide ka Bogu, da se menja, u toj meri se u njemu pokreće milosrđe, saosećanje i ljubav. U meri u kojoj čovek nije spreman i ne želi – toliko ljubavi i saosećanja treba da sačuvamo, ali se ovome pridodaju i stroži aspekti vaspitanja.

Bezuslovna ljubav

Slučajno sam pronašao pismo jednog čitaoca.

„Želeo bih da vam postavim pitanje na koje još niko nikada nije odgovorio. Kako da se odnosimo prema onima koji uživaju u mučenju i ubijanju životinja? Kako prema sadistima i ubicama? Danas se u društvu sve češće događaju takvi slučajevi. Govorite da ih ne treba osuđivati, da takve ljude ne treba prezirati. Ali šta da učinimo? Kako da se odnosim prema nekome ko muči i ubija životinje?“

Odgovor na ovo pitanje postoji i više puta sam na njega odgovorio. Takve ljude treba voleti, takvim ljudima je potrebno saosećanje i o takvim ljudima se treba brinuti, isto kao i o svima drugima. Jer, ako u nama ne bude ljubavi, već osude ili prezira, na suptilnom planu ćemo aktivirati mehanizam njihovog uništenja. Mehanizam uništenja na suptilnom planu je mehanizam uništenja onoga s čim je on povezan – odnosno Dušom sveta, a samim tim, sa Svevišnjim. To se završava samo jednim – programom samouništenja.

Otuda je jedna od najvažnijih Hristovih zapovesti sledeća: „Ne sudite da vam ne bude suđeno“. Ne možemo ni da zamislimo koliko su po nas, a pre svega po naše potomke, opasni prezir i osuda. Tad se akumulira program samouništenja – nevidljiv, neprimetan, koji kosi našu budućnost i ne ostavlja nam nikakve šanse za preživljavanje. Zbog toga prezir i osuda predstavljaju smrtnu opasnost.

Postavlja se sledeće pitanje: kako da se odnosimo prema takvim ljudima? Još jednom ponavljam: treba ih voleti, saosećati i brinuti o njima. Kako izgleda briga o njima? To može biti zatvor i stroge kazne ako je u pitanju ozbiljan zločin. Ali to je najmanje efikasan način. Finansijska kazna bi bila velika suma novca, a javna osuda može biti efikasniji način. I najbolji – moralno vaspitavanje.

Nažalost, u današnje vreme pokazujemo toleranciju prema ubicama, zločincima, lopovima, a ta tolerancija znači poklonjenje telu i zločin protiv duše. Pokazujemo fizičku humanost prema zločincima – dok naša država nema vremena da se posveti moralnom vaspitavanju omladine. Ako pogledamo sve ono što se prikazuje na TV-u, onda je to direktan poziv na poklonjenje telu, zadovoljstvima i nasladi.

Čovek koji se klanja telu ne može da zauzda svoje nagone nego im udovoljava. Takav čovek će na kraju neminovno postati zločinac – biće

spreman da ubija, izdaje i krade radi onoga što mu traže želje i nagoni. Moral je povezan sa ograničenjima životinjskih načela. Moral je kočnica koji nam obuzdava želje i preobražava ih u kategoriju viših osećanja. Kada suzbijamo osnovne životne nagone, njihova energija se pretvara u energiju ljubavi. Ljubav prema čoveku se pretvara u ljubav prema Bogu.

Ako se, pak, čovek ne obuzda, onda se božansko pretvara u zemaljsko i tad nema povratka. A tada se čovek, odnosno njegova duša, sve više vezuje za ovaj svet, za nagone, on postaje sve agresivniji i započinje njegov raspad. Zato kriminalci zaslužuju brigu, ali to treba činiti pravilno. Zapravo, treba brinuti pre svega o njihovoj duši.

Po tom pitanju možemo da proanaliziramo šta se dešava sa Evropom i prilično jednostavno shvatimo šta će se dalje dešavati.

Pre nekoliko godina sam uradio dramsku analizu filma „Osveta“. Reč je o školi u kojoj se dečaci druže i gde dolazi do sukoba. Radnja se dešava u tolerantnoj Evropi, gde je poklonjenje telu sve moćnije, gde apsolutno svi treba da budu dobri, pažljivi, osećajni i gde niko ne sme prstom da takne drugog. Jednom rečju, idila i raj za sve.

Međutim, pojavljuju se dečaci koji se ponašaju agresivno, drsko, koji ponižavaju druge, izživljavaju se na njima i niko ništa ne može da promeni. Zašto? Kad čovek ne misli na dušu, već mu je telo u prvom planu, onda se on više ne klanja Bogu u svojoj duši (a duša je dijalektična, povezuje suprotnosti), već se klanja telu ili duhu – tu onda nema dijalektike. Kad postoji poklonjenje telu, to i jeste potpuno nekonfliktno društvo i deca ne umeju da se sukobljavaju, nego su zbunjena pred onim ko je drzak, ko im se ruga, ponižava ih i otima im stvari.

Ipak, pojavljuje se dečak koji donosi odluku da se tome odupre. Ali on ne može to da učini pravilno jer mu nije poznata dijalektika. On živi po principu: ili dobro ili zlo. Shvata da ne može na dobar način da se zaštiti, nego se pridržava principa zla. Savetuje poniženom dečaku da napadne nasilnika i on mu u tome pomaže: potrebno je da ga istuče, iznenada napadne, odnosno da ga izgazi. Pri svemu tome je najvažnije da niko ne vidi da je upotrebljen nož, da to nipošto ne prizna, inače može otići u zatvor i dr.

Režiser filma je neverovatan, a zna se da je kompletna umetnost, odnosno pesnici, režiseri, itd., u izvesnoj meri vidovita. Umetničke duše

mogu da vide budućnost, i umetnost je u nekoj meri vizionarstvo budućnosti.

Nastavnike skoro uopšte ne dotiče što deca jedni druge vređaju, podsmevaju se i tuku. Naročito ih ne zanima podsmevanje i izivljavanje. Međutim, kad se potegne nož, to je već loše jer je napadnuto telo, i tad počinje ozbiljna istraga.

Šta se događa? Postoji jedna vrsta bolesti kada čovek ne oseća ogrebotine, niti bol, ali počinje da se grči, češe, oboljeva i umire od infekcije. To jest, kad prestanemo da osećamo bol, osuđeni smo na smrt. Zapadno društvo, koje se klanja telu (a kada gubimo veru u Boga, gubimo osećaj prioriteta duše nad fizičkim i duhovnim aspektom), izgubilo je osećaj da i duša može da boli. Klanjanje telu dovodi do toga da se interesi duše guraju u drugi plan. Duša se može seckati na komadiće, ali to niko neće osećati niti razumeti. Najvažnije od svega je da telo bude u redu.

Kako se završava takva tendencija? Dečaci, odnosno prijatelji koji su zastrašili tog huligana, osećaju se dobro, ali se iznenada suočavaju sa drugim problemom: sin emigranta iznenada počinje da se ponaša agresivno zbog čega nešto mora da se preduzme. Dolazi do sukoba, a zatim otac jednog dečaka dolazi kod tog emigranta – arapskog porekla, i, po svemu sudeći, pokušava da mu objasni da se njegov sin loše ponaša. Ovaj reaguje tako što mu potpuno mirno prilazi i prebija ga. Otac stoji pred dečacima i ne može da podigne ruku, niti da mu uzvрати udarac, jer je to u suprotnosti sa onim što zahteva društvo: biti ljubazan, fin, tolerantan; a to je nepovredivost tela, odnosno kult tela.

Pretučeni otac odlazi, a dečaci shvataju da nastupa katastrofa, odnosno da su povređena najsvetija osećanja, da im je pljunuto u dušu. Gruba sila im se ruga, došljak pljuje na Evropljanina, na njegovu kulturu, na njegov pogled na svet, njegovu hrišćansku dobrodušnost. I tu ne može ništa da se učini.

Dečaci tada odlučuju da dignu u vazduh njegovu radionicu, ali se stvari završavaju tako što umalo sami nisu izginuli. Nastaje zanimljiva epizoda: agresivni dečak, koji podstiče agresiju kod svojih drugova, ima sklonost (kao i pokojna mu majka) ka samoubistvu, i malo je nedostajalo da se to dogodi. Tu se ispoljila prikrivena sklonost ka samoubistvu: dečaci umalo nisu nastradali.

Na kraju se pojavljuje osećaj određenog mira i navodnog shvatanja da verovatno to nije trebalo da urade, tj. da izvedu taj napad.

U čemu je smisao ovog filma? U tome što je režiser, kao vizionar, prikazao put zapadne civilizacije. Društvo koje izgubi veru u Boga prvo gubi smisao postojanja i oseća prioritet čoveka. Pojačava se gordost, a iza nje stiže požuda i poklonjenje čoveku. Komfor, blagostanje i zaštita budućnosti postaju najvažniji smisao života.

Do čega to dovodi? Poklonjenje telu dovodi do toga da se ignorišu interesi duše. U Bhagavad-giti je lepo napisano: prvo se pojavljuje požuda, zatim dolazi gnev, a potom pohlepa. Odnosno, ovde su prikazane etape degradacije duše. Kada duša zaboravi na Boga i počne da se poistovećuje sa svetom, ona se ispunjava požudom, zatim se pojavljuju gnev, agresivnost, pohlepa i, konačno – samouništenje.

Put zapadne civilizacije je put postepenog gubitka vere u Boga, put agresije (upravo su hrišćani pokretali najkrvavije ratove u poslednjih nekoliko vekova), a potom samouništenja. Pritom, ova šema ima kružni tok, s velikim opadanjem. Razmislimo zašto se fašizam pojavio u najnaprednijoj evropskoj zemlji, otadžbini filozofa, mislilaca i naučnika – u Nemačkoj? Čini se da je to neobjašnjivo: u najprosvetljenijoj, najnaprednijoj zemlji Evrope se iznenada pojavljuje fašizam.

Objašnjenje je vrlo jednostavno: što se čovek vi-še oslanja na svest, logiku, svoje ljudsko „ja“, njegova gordost je veća. Što je disciplinovaniji, sposobniji za rad, odgovorniji, što se više klanja zemaljskim vrednostima, što brže ekonomija i nauka doživljavaju procvat, on se brže udaljava od Boga. Nakon toga kreće požuda, agresija, i, na kraju, samouništenje. Dakle, fašizam je faza agresije. Sledeća faza je samouništenje, krah fašističke Nemačke.

Šta je ono čemu svedočimo poslednjih decenija? Šezdesete godine su protekle u znaku seksualne revolucije. Nakon toga je počela agresija, a zatim samouništenje. Ali ako je to ranije bila agresija koja se rasplamsavala kroz ratove i smanjivala „temperaturu“ (pročišćenje greha kroz patnju, muke i rat), danas Treći svetski rat ne bi nikome ostavio šansu za preživljavanje. Zbog toga faza agresivnosti brzo prelazi u fazu samouništenja.

Danas je u Evropi pokrenut program samouništenja. Naravno i dalje će se održati aspekti tolerancije, koji će se pretvarati u tendenciju fašizacije, agresivnosti, ali program samouništenja već dobija na zamahu. Društvo prestaje da oseća dušu. Kad čovekova duša prestane da radi, on se svim silama trudi da dohvati mrvicu zadovoljstva i

uživanja. Što više teži ka užitku i zadovoljstvu, njegova duša se više vezuje za svet aktivirajući mehanizam samouništenja. Zbog toga je trenutna situacija u Evropi prilično žalosna.

Umeće prihvatanja

Kada se u čoveku aktivira program samouništenja, postoji samo jedan način da se on zaustavi: da se smanji vezanost i oseti jedinstvo s Bogom.

Generalno, Biblija daje recept za spasenje u situaciji kada je zamajac samouništenja već pokrenut. To je priča o bednom Jovu. U toj priči je savršeno prikazano kako izgleda program samouništenja.

Jovu prvo umiru deca, a zatim mu se raspada ono što zovemo blagostanje, uspeh. Potom kreće fizički raspad, pri čemu je vrlo bitno sledeće: program samouništenja može da se zaustavi samo ako čovek ne ispoljava agresiju prema ljubavi. Ako u trenucima urušavanja spoljašnjeg sveta ne oseća strah, ne osuđuje, ništa ne zamera Svevišnjem, ako ne oseća nezadovoljstvo sudbinom, i, ono što je najvažnije – samoprezir i uninije – tad postoji šansa da sve to prevlada.

Odnosno, ako prihvatimo Božju volju i ako joj ne uzvraćamo agresijom, već njenim prihvatanjem – tada dobijamo novu energiju, duša počinje da nam se menja i pojavljuje se šansa da preživimo.

Još pre 30 godina sam govorio o tome da će se 1996. godine uključiti program samouništenja, a da će od 2000. godine Zemlja ispoljiti agresiju prema ljudima. Za sada je sve potvrđeno. Magnetni polovi Zemlje se pomeraju, frekvencija buke je sa 7,8 herca uvećana na 16. To jest, povećava se temperatura Zemlje. Ona počinje da se menja iznutra. Mi podsvesno reagujemo na promene oko sebe na način na koji smo navikli. Kako?

Ako smo navikli da se ljutimo na svoje komšije, na sebe i druge, tad će nam se prilikom neočekivane situacije uključivati isti mehanizam: ako je npr. komšija uradio nešto neprijatno, mi ga mrzimo, ili ako dospemo u neprijatnu situaciju, mi je takođe mrzimo. Međutim, radi se o tome da je svaka situacija povezana sa čitavom Vasionom.

Opisivao sam trenutak kada sam se preseljavao u novi stan gde je spavaća soba bila upola manja nego u prethodnom. Naljutio sam se i nisam ga prihvatao na unutrašnjem planu. Nisam mogao da se pomirim s tom situacijom, nego sam bio nervozan i nezadovoljan. Međutim, nakon pet minuta mi se dogodio astmastični napad – prvi put u životu. Sa zaprepašćenjem sam shvatio da se gušim i da ništa ne mogu da promenim u vezi s tim.

Da nisam spoznao razlog, celog života bih ostao astmatičar, jer agresija prema neživoj prirodi, prema okruženju – ne može da se leči. Dovoljno je bilo da pogledam na suptilnom planu i uvidim kako sam agresivan prema neživom objektu u svojoj blizini i shvatim da je u pitanju spavaća soba.

Druga situacija. S jednim prijateljem sam se vozio autom koji mi se uopšte nije dopadao. Govorio sam sledeće: „Kako je samo mali ovaj auto, kao Lada“. Oko pet minuta sam ispoljavao nezadovoljstvo. Zatim sam dospeo na raskrsnicu i umalo nisam izazvao saobraćajnu nesreću. Bilo je dovoljno da mi u bitnom trenutku pažnja klizne ka komandnoj tabli, iako je trebalo da gledam ka raskrsnici. A zatim, nakon pola sata – usledila je još jedna situacija. Bio sam šokiran. Najzanimljivije od svega je to što sam se isključivao u trenucima kada je bilo potrebno da situaciju maksimalno kontrolišem.

To sam rekao prijatelju: „Ne shvatam šta mi se dešava. Imam osećaj kao da mi se isključuje moć kontrole“. On je rekao: „Pa kudio si svoj automobil!“ Tek tad mi je sinulo: ispostavilo se da mi se uključio program samouništenja koji blokira upravo one aspekte koji mi pomažu da preživim.

Dakle, ako smo navikli da se ljutimo na ljude, ljutićemo se i na situacije, a danas je takvih situacija oko nas mnogo. Umesto sunca počinje sneg, umesto vetra – uragan. Bujice, poplave i još mnogo toga. Na sve to mi reagujemo. Reagujemo svojom podsvešću, koja je navikla da reaguje na isti način kao što se odnosimo prema ljudima.

Kada sam sve ovo analizirao, iznenada sam shvatio jedan od najmističnijih trenutaka: parabolu iz Biblije o Deset devica.

Naime, Hristos je rekao kako treba da budemo spremni za vreme kada će nastupiti Carstvo Božje, odnosno kada se promeni vreme i kada na Zemlji otpočnu ozbiljne promene. Ljudi su kao device koje se pripremaju za svadbu: pet razumnih i pet nerazumnih. Dakle, one koje su bile razumne – unapred su pripremile ulje za lampe, a kad su ženici došli, bile su spremne i oni su mogli da ih vide.

Ovo je potpuno apstraktna priča, ali ako razmislimo – u njoj se kriju jasne instrukcije kako da preživimo. Naša podsvest radi u automatskom režimu: kako smo navikli da se odnosimo prema ljudima i sebi, tako ćemo se odnositi i prema svetu oko sebe. Ako smo agresivni prema ljudima, kada počnu promene, mi ćemo na njih reagovati na

unutrašnjem nivou. Stoga će nam prilično brzo stići program samouništenja i mi ćemo nestati sa lica Zemlje.

To znači da ako sad, u vremenima događaja koji se menjaju, u vremenima koja protiču vrlo brzo i sveobuhvatno – svoju podsvesnu agresiju ne budemo spustili na nulu, jednostavno neće biti govora o našem preživljavanju.

Kako da prevaziđemo podsvesnu agresiju? Potrebno je da naučimo da se ispravno odnosimo prema ljudima oko sebe, a prvenstveno da se pravilno sukobljavamo.

Dakle, prvi nivo je onaj kada želimo da rastrgnemo onog ko nas je uvredio; to je nivo pagana. Drugi nivo je kada obuzdavamo agresiju drugog, a to je nivo judaizma: „Oko za oko, zub za zub“. Treći nivo je kad osećamo jedinstvo sa svojim protivnikom, kada se prema njemu dobrodušno odnosimo i kad možemo da dosegnemo nivo o kome je govorio Hristos: „Volite neprijatelje svoje“. Odnosno, volimo ih bez obzira na sve, iako nam je pritom dozvoljeno da se sukobljavamo, vaspitavamo ih, pomažemo im ili budemo strogi.

Treći nivo je hrišćanstvo. Ono, korak po korak, obuhvata tri nivoa odnosa prema ljudima. Ali najvažnije je to što u hrišćanstvu postoji jedno jasno i nepromenjivo pravilo: ne osećati prezir, osudu niti mržnju prema onome ko nam je pričinio bol, s kim smo se sukobili. Ako u duši imamo bar malo ljubavi prema drugom čoveku, nećemo dozvoliti da u nju prodru mržnja i osuda.

Postoji jednostavno pravilo: pokušajte da ne kritikujete – ni državu, niti ljude. Postavite ovo sebi kao pravilo: mesec dana nemojte nikoga optuživati, kritikovati. Za početak je dovoljno da ne kritikujemo jer smo na to navikli. Naša kritika se, naime, vrlo brzo pretvori u osudu. Ako već skliznemo u kritikovanje nekoga, onda treba da naglašavamo njegove pozitivne strane, što će u nama izazvati topla osećanja i sprečiti da agresiju potisnemo duboko unutar sebe.

Na primer, čovek se nedostojno poneo. Vi konstatujete sledeće: „On je uradio to i to. Ali on verovatno u sebi ima i nešto dobro. U svakom slučaju, u njegovoj duši je obličje Božje, on ima i pozitivne osobine, ima roditelje, braću, sestre, decu. Osim toga, čovek je i u njemu je Božja iskra.

Trudite da u svakoj pojavi, ukoliko ističete njene negativne strane, naglasite i one pozitivne. To će vam omogućiti da sačuvate dijalektiku, ljubav i ne dozvolite da vas preplavi agresija.

Još jedan važan momenat: ako već nekoga kritikujete, setite se da ste i vi nesavršeni i da pravite greške. Osećaj sopstvene apsolutne ispravnosti i nepogrešivosti dovodi do maksimalne agresije, zamerki i uništenja drugog. Stoga, kada shvatate da ste nesavršeni, da imate pravo na greške i da ne možete uvek sve da razumete, biće vam lakše da kritiku ne pretvarate u uništenje, već u pomoć. Ovi momenti, nijanse – veoma su važni.

Ljubav prema sebi

Svaku ljutnju, mržnju i osudu mi doživljavamo kao greh i nastojimo da ih prognamo iz duše. Ni u kom slučaju i nikada nemojte da uništavate osećanja u sebi, jer će to pokrenuti program samouništenja ili još veću agresiju prema svetu. Ništa se ne sme ubijati, a osećanja se ne smeju potiskivati. Osećanja treba vaspitavati i transformisati. Ako budemo postupali u skladu s paganskom šemom: „Takav sam i takav, treba me ubiti“, takav pristup, zbog neke ozbiljne greške, predstavlja samouništenje.

Ne aktivirajte prvi i drugi nivo. Ako ste pogrešili, pomoći ćete sebi, promenićete se, desiće se poboljšanje. Odnosno, pređite na hrišćanski nivo. Kad prema sebi osetite toplinu, više se nećete gušiti samoprekoravanjima i samokritikom. Prezir prema sebi je neverovatno opasan. Kada sam analizirao šta je ono što smeta nezavisnoj radosti, ispostavilo se da se radost najlakše ubija neverovanjem u sebe, prezirom prema sebi, nezadovoljstvom sobom. Dovoljno je da loše pomislite o sebi i da vam sreća odmah utihne. „Takav sam i takav, ništa neću uspeti, šta sam to uradio“ – radost istog trenutka iščezava.

Zato, zaboravite na samoprezir i nezadovoljstvo sobom. Potrebno je da volite sebe, da vaspitavate sebe, pomognete sebi. Prema sebi treba da se ophodite s ljubavlju, da volite sebe. O tome sam već pisao, ali vas podsećam još jednom.

Prvi put sam to shvatio pre deset godina, igrajući bilijar. U toku igre sam naizgled bio srećan, ali mi je na duši tinjao neki neobičan osećaj. Analizirao sam šta se događa. Sa zaprepašćenjem sam shvatio da kada postizem pogotke, to doživljam kao nešto što se podrazumeva, ali kada ne uspem da pogodim, počinjem da kinjim sebe, osuđujem i osećam nezadovoljstvo sobom. Odjednom mi je sinulo: celo večer, igrajući bilijar nekoliko sati, nijednom nisam pohvalio sebe, niti sam se obradovao, već sam stalno kudilo sebe, prezirao se i bio nezadovoljan sobom. To jest, za mene se bilijarska igra pretvorila u egzekuciju, samouništenje. Spolja je bilo prisutno zadovoljstvo, ali na unutrašnjem planu, nakon takvog bilijara, mogao sam teško da obolim. Kada sam to shvatio, bio sam užasnut. Shvatio sam da treba voleti sebe, pohvaliti, vaspitavati. Bez toga ništa nećemo postići.

Zato, predite na nivo hrišćanstva. Treba napustiti nivo paganina. Nažalost, većina nas živi u paganskom koordinatnom sistemu.

Sećam se kako je nedavno na TV-u nastupao jedan poznati bogoslov, koji je rekao stvari koje su me porazile i koje je bilo jako teško prihvatiti. Za mene je to bio trijumf paganske, zemaljske logike nad božanskom. Rekao je: „Dobro i zlo ne mogu imati isti koren jer bi tada sve moralo da bude izmešano. Dob-ro i zlo moraju da imaju različito poreklo“. Ali to što je rekao i jeste zatvaranje prilike za radost, jer ukoliko dobro ima jedan koren, a zlo drugi, ako je dobro od Boga...odakle je onda zlo? Ispada da je od drugog Boga.

Da li možemo da volimo ovaj svet ako vidimo sile dobra i sile zla kao odvojene? Naravno da ne. Mrzećemo sile zla i klanjati se silama dobra. Šta je sledeće? Preziraćemo sile zla i naša duša će biti paralizovana. Ne samo što nećemo moći da osetimo ljubav i sreću, već ni radost. Kako možemo da osetimo radost kada vidimo ispoljavanje zla u jednom, u drugom, u trećem – u nama oni automatski izazivaju prezir i osudu. Međutim, ako ne budemo imali ta osećanja, gajićemo suprotna – uninije i gubitak volje za životom.

Zbog toga je paganski pristup nešto što predstavlja katastrofu. Neophodno je da shvatimo da je sve od Boga, da je na unutrašnjem planu sve zakonomerno, da u njemu nema dobra i zla. Ono što nazivamo dobrim i zlim su relativni pojmovi. Dobro postaje zlo kada razmišlja na pogrešan način.

Na primer, želimo da pomognemo čoveku koji je kriminalac. Na koji način mogu da mu pomognem u današnjoj Evropi? Dajem mu prava, slobodu, komfor u zatvoru i dr. On izlazi iz zatvora i ubija još više ljudi. Učinio sam mu dobro, ali je ispalo zlo. Zašto? Zato što je potrebno pomagati čovekovoju duši, jer čovek je duša, a tek potom telo. Ali ukoliko smatramo da je čovek samo telo, onda će, u okvirima paganskog koordinatnog sistema, dobro postati zlo.

To je primer kako se zapadni svet, propovedajući dobro, ljubav prema čoveku i toleranciju, sve više klanja telu, uništava dušu, postaje sve agresivniji i izumire pred našim očima. Prvo požuda, zatim agresija, i, na kraju, samouništenje. Svedoci smo katastrofe koja se nadvila nad zapadnim svetom, vidimo kako se raspada duša, kako se propoveda. I kako se ono što je nekada bilo zlo sad proglašava dobrim.

Zašto? Zato što ćemo se na nivou tela ili duha uvek klanjati levo, a ići desno. Klanjamo se onome što smatramo dobrim, pretvarajući ga u

zlo. I tek kada budemo shvatili da je čovek duša, kada budemo mogli da se dualistički postavimo prema svetu, shvatajući da on živi kroz dve logike – božansku i zemaljsku, moći ćemo da zaustavimo svoju unutrašnju agresivnost, sačuvamo ljubav i ispoljimo brigu o ljudima na pravi način. A onda će dobro, koje ispoljimo, biti dobro.

Dakle, da bismo izbegli agresiju, moramo naučiti da se radujemo, da se pravilno sukobljavamo, da se ispravno odnosimo prema sebi. Potrebno je da se češće osmehujemo, da u svemu vidimo Boga. Treba da shvatimo da je čovek duša i da ga ne doživljavamo samo kao fizičku ljušturu. Treba da shvatimo da u prirodi ne postoji loše vreme, da sve što Bog čini – služi najboljem. Da shvatimo da je Bog ljubav i da nas voli, da je i najmanji pokušaj da sprečimo radost i ljubav u duši neprihvatljiv, jer su one neprikosnovene. U meri u kojoj naša radost ne bude zavisila od promenljivih okolnosti, toliko će i svet oko nas početi da se menja.

Saosećajnost

Navikli smo da uz reč „ljubav“ pridodajemo neki sadržaj, pre svega brigu o fizičkom telu, pomoći, komforu – zaboravljajući na dušu. Zbog toga reč „ljubav“ za nas automatski označava sreću, mir, a u određenom stepenu – zadovoljstvo. Reč „ljubav“ možemo da zamenimo i sa rečju „saosećajnost“. Potrebno je voleti Boga u svakom čoveku. Mi smo božanski po svojoj suštini, a uvek ćemo biti nesavršeni spolja. Razvoj i jeste prevazilaženje nesavršenstva kroz uvećanje ljubavi.

Ako nam prvi osećaj prema nekom čoveku bude negativan – i prvi osećaj prema Bogu će nam biti takav. A to već nagoveštava probleme. Ako želimo fizički da preživimo u bližoj budućnosti, moramo naučiti da nam prvi impuls bude impuls ljubavi. Impuls saosećanja, radosti, sreće. Bez toga je nemoguće, jer svaki čovek je situacija. Sve što se događa ljudima koji su nam bliski ili daleki – sve je to situacija. Situacija je deo Vasiona, ona je Božja volja.

Čim krene prvi impuls – strah, razdražljivost, prezir, osuđivanje – kasno je, naša duša je već počela da propada. Stoga je neophodno da naučimo da budemo saosećajni prema svakom čoveku. Ali ako živimo u paganskom koordinatnom sistemu, u kome je najvažnije telo, onda će saosećanje za nas biti – spasenje tela, milosrđe prema prestupniku, što je neprirodno. Moramo da se preorijentišemo na monoteizam, kad sve dolazi od Boga i gde Bog objedinjuje sve suprotnosti. I tada će nam prvi osećaj biti – ljubav, a tek potom strogost ili blagost, u zavisnosti od toga šta je čovek učinio.

Jedna dama mi je rekla: „Kada imam sukob s nekim, obično postupim na sledeći način. Naime, kažem ovako: 'Smatram da sam ja u pravu, a možda ste i vi. Hajde da sačekamo dva-tri dana i onda ćemo videti'“. Potom je dodala: „Nakon toga je daleko lakše da se pronade neko zajedničko rešenje, kompromis“. Odgovorio sam da je to potpuno ispravno jer osećanja ne treba „presovati“. Ni svoja, niti drugog čoveka. Ali ta osećanja se ne formiraju odmah – za nekoga taj proces protiče sporije, za nekoga brže, tako da je odlaganje sporne odluke ispravno rešenje. Nekome je potrebno sat vremena za transformaciju, a nekome nedelju dana. To je normalan, prirodan proces.

Veoma je važno sledeće: negativnu emociju nikada nemojte držati u sebi. Ne gušite, ne potiskujte svoja osećanja i nikada nemojte dopustiti da negativnosti prodru unutar vas – već ih ispoljite. Čak i ako u toku sukoba kažete nešto što vam je ležalo na duši, kasnije se izvinite ili ispravite svoju verziju reakcije, da bude dobronamernija, i tako će se sve rešiti. Nikada u sebi ne držite ljutnju, osudu, kao ni druge emocije. One razjedaju. Prodreće u podsvest, tamo gde ste u suodnosu s Bogom, i to će predstavljati agresiju prema Njemu. Zato uvek protestnu energiju izbacujte napolje. Ali to treba učiniti znalački, tj. potrebno je znalački se štititi.

Ljutnja, mržnja i osuda su zaštita, ali one se mogu zameniti vaspitanjem, pomaganjem drugoj osobi i sebi. Ako se menjate nabolje, onda se nabolje menja i svet oko vas, zato što mi nismo samo fizička bića, već i polje. Naša duša je povezana sa strukturama polja i zato, kada se iznutra menjamo, kada ne nasrćemo na ljubav, onda se i svet oko nas realno menja. Nije slučajno Serafim Sarovski govorio: „Radosti moja, stekni duh mira i tada će se hiljade njih oko tebe spasiti“.

Zato je umeće radovanja umeće da budemo zdravi i srećni. Na jednom seminaru sam govorio o propasti Izraela. Naime, da bez obzira na to što je izraelski narod poštovao zapovesti, ipak je nešto nedostajalo. Nagomilali su se gresi, pokrenut je program samouništenja i Izrael je propao.

Govorio sam o tome kako jevrejski narod i dalje u sebi nosi program samouništenja. Spasen je i nije nestao sa lica Zemlje samo zato što je bio unižen osnovni sistem vrednosti, osnovni koren čovekovih vezanosti: sudbina, budućnost, život sam po sebi, kao i pojam pravednosti. I ma kako čudno izgledalo, to je bilo spasenje jevrejskog naroda jer je glavni cilj postalo unutrašnje jedinstvo s Bogom. Kada nam sve oduzmu, preostaje nam samo da koračamo ka Bogu.

To je veoma važan momenat, ali i škola opstanka čovečanstva. Od jevrejskog naroda se može naučiti kako da prevladamo program samouništenja koji se spontano razvijao hiljadama godina.

Jedan od glavnih aspekata je humor. Humor je upravo umeće da se radujemo i da to ne činimo zbog nečega, već uprkos nečemu. Pravi humor je neprirodan. Šta radi religija? Zabranjuje čoveku da bude srećan. Ako rezonujemo zemaljskom logikom, čovek želi nešto da pojede, a religija mu kaže: potrebno je da povremeno gladuješ. Čovek želi da ima seksualne odnose, da ima decu, a religija mu kaže: pa, to je

neprihvatljivo uzimajući u obzir te i te aspekte. Takođe je potrebno obuzdavati svoje seksualne nagone, ne ispoljavati svoju seksualnost. I strogo treba zabraniti takve porive ukoliko, ma i slučajno, budu usmereni na pogrešnu adresu.

Zapravo, religija čini nesrećnim čoveka koji želi da živi zarad zemaljskih nagona. Ali to i jesu suprotnosti: ograničenje našeg života dovodi do njegovog procvata; ograničenje naših želja dovodi do njihove transformacije u Više, božanske želje, koje nas od životinja prave ljudima.

Isto je i s humorom. Čovek se raduje u situacijama kada bi trebalo da plače. O čemu to svedoči? O tome da prestaje da zavisi od sveta koji ga okružuje. Zato se što češće osmehujte ljudima u vašem okruženju, što spremnije prihvatite humor i s humorom se postavite prema bilo kojoj situaciji. Tako ćete biti zdraviji i srećniji.

Drugi kvalitet jevrejskog naroda je u optimizmu. Treba verovati da će nas Bog uvek spasiti i pobrinuti se o nama. Mnogi rabini kažu: Bog je uvek spasavao Jevreje, stoga se treba nadati do poslednjeg časa; čak i ako sledeće sekunde treba da te kazne i ubiju, ipak se nadaj da će te Bog spasiti.

Ovde postoji jedna finesa: nekada, pre 2-3 hiljade godina, čovek je uglavnom doživljavao sebe kao telo i zato se optimizam više odnosi na fizički opstanak jevrejskog naroda, kao i pojavljivanje Mesije, vaskrsenje iz grobova.

Zapravo, optimizam se i sastoji u tome što nam je Bog uvek pomagao i što nam pomaže, ali pomaže našoj duši – ponekad i na račun tela. Često nam je zbog spasenja duše potrebno da se razbolimo i umremo – to je dobro, najviše dobro, jer duša nije koncept za jednokratnu upotrebu, dok naše telo jeste. Zbog toga se, u skladu sa sistemom prioriteta, prva spasava duša. Taj optimizam je vera u Božju pomoći. To je važno obeležje jevrejskog naroda koje mu je pomoglo da preživi u najtežim uslovima.

I u hrišćanstvu postoji to isto, ali je sveobuhvatnije: Bog će nas spasiti i pomoći će nam; Bog ionako spasava i pomaže svakog delića sekunde, pomaže našoj duši. Potrebno je, osim toga, verovati u sebe. Onaj ko ne veruje u svoje snage, ko o sebi razmišlja loše – čini neprimetno samoubistvo. Jer, kada verujemo, u nama se oslobađa energija i svet se menja u skladu s našom verom. Vera je postojana želja.

Zbog toga ne samo što ne treba misliti loše o sebi, već treba verovati u svoje mogućnosti. Ako je naša priroda božanska, sve može da nam se ispuni. Sve dok postoji ljubav u duši, sve dok shvatamo da je Božja volja primarna, a naša sekundarna, sve dok smo spremni da preobrazimo svoje životinjsko obličje, pred nama su otvoreni svi horizonti. Zatvaraju se kada zaboravimo na ljubav i počnemo da živimo po životinjskim načelima.

Hrišćanska ljubav

Da bismo preživeli u sadašnjim teškim okolnostima, potrebno je samo da budemo srećni, ali na pravi način. Svete knjige, izlažući zapovesti, uče nas ne samo da budemo zdravi, ne samo da poštujemo volju Božju kao pokorni robovi, već nas uče kako da budemo srećni, samo što je to potrebno da razumemo.

U vezi s tim želeo bih da nešto kažem o najmisterioznijem fenomenu poslednjih milenijuma, koji još uvek nije shvaćen, a bez kojeg naša civilizacija neće preživeti. Porazgovaraćemo o hrišćanstvu.

Veći deo toga o čemu je govorio Hristos ni danas ne mogu da objasne teolozi, naučnici i vernici. Zato što je logika Hrista – božanska logika, a mi smo navikli da živimo kroz zemaljsku logiku. Po čemu se božanska logika razlikuje od zemaljske? Čovek živi u sićušnom isečku vremena i njegova logika je povezana s telom – to je logika spasavanja i preživljavanja tela, njegovih interesa. Zato, sve ono što vidimo tokom nekoliko godina ili decenija – ako je od koristi za telo, mi smatramo dobrim i pozitivnim. Za razliku od toga, božanska logika je logika gigantskih razmera i vremenskih era, to je logika milijardi godina. Zbog toga u njoj sve može da izgleda potpuno drugačije.

Navešću primer na osnovu koga možemo da kažemo da označava početak hrišćanstva. Razumevanje hrišćanstva počinje s pričom o siromašnom Jovu. Tajna Jova. Često se vraćam na ovu temu zato što je u njoj pohranjen kolosalni smisao. Na spoljašnjem planu ga je teško razumeti.

Svi sveti tekstovi predstavljaju kod. Zamislite: đavo komunicira s Bogom i savetuje Mu: „Vidi pravednog Jova; on te sve vreme hvali, ukazuje Ti počasti i prinosi žrtve, ali pokušaj da mu sve to oduzmeš i pogledajmo da li će Ti biti zahvalan”. Bog odgovara: „Zaista, hajde da proverimo”. Neverovatno! Bog navodno ne shvata, a đavo je lukaviji i savetuje Boga. Odnosno, na svetovnom nivou je sve izmešano.

Međutim, tu se zapravo krije lozinka. Đavo je personifikacija poklonjenja spoljašnjim aspektima postojanja. Ne suštini, niti božanskom. Greh znači promašaj, đavo je promašio. Njegov glavni cilj nije jedinstvo s Tvorcem, niti spoznaja da i sam potiče od Tvorca, već ego, „ja“, natprirodne sposobnosti. Odnosno, đavo je tendencija koja

postoji u dušama ljudi. U skladu s legendom, đavo kao da pita Boga: da li će Jov izdržati iskušenje, da li će hvaliti Boga i kada sve izgubi?

Pokušao sam da priču o Jovu prevedem na jezik nauke.

Pretpostavimo da je Jov bio pravednik. Tačnije, pravednik po onome kako priča kaže. Da li je Jov mogao da naruši Više zakone? Mogao je. Odnosno, on nije krao i pljačkao, već se žrtvovao, pomagao ljudima, činio mnoga dobra dela. Pravednik je bio. Neprestano se molio Bogu. Ali da li je Jov mogao da oseti uninije? Mogao je. I, uzgred, prilično veliko uninije je osećao u vreme iskušenja. Da li je Jov mogao da prezire nedostojne ljude? Mogao je. Da li je mogao da se plaši budućnosti, tj. brine za budućnost svoje dece i svojih potomaka? Naravno da je mogao. To su prirodne čovekove karakteristike. Ali kad one prodru u dušu, kada se često ponavljaju, onda se prezir, strah i uninije pretvaraju u program samouništenja.

Dakle, čak je i pravedni Jov sve to mogao da čini. I što više osećamo da smo u pravu i što većeg grešnika vidimo pred sobom, prema njemu osećamo veći prezir. Ali svet je jedan, Bog je jedan – i kada preziremo grešnika, preziremo ceo svet koji se nalazi u njegovoj duši, preziremo Svevišnjeg koji se nalazi u svakome od nas. Dakle, Jov je mogao svesno ili nesvesno, ma kako to neobično izgledalo, da nakupi toliko korenja greha da su počela da mu umiru deca, a zatim i on sam. Kako postupa običan čovek? Razboli se, muči se, odnosno u trenucima kad je sudbina okrutna prema njemu, on reaguje tako što je mrzi. Pokušava da joj se osveti, počinje da mrzi svoje bližnje, traži krivce – to je uobičajena reakcija primitivne osobe. Ako je sudbina naljuti – ona je omrzne. Kada je bolesna ili umire, počinje da mrzi svoje najmilije jer su oni zdravi, a ona je bolesna i umire. Odnosno, pokušava da se osveti celom svetu, svim bližnjima i samoj sebi, na kraju krajeva. Takva osoba je neizlečiva.

Jov nije bio takav. Bio je bolestan, umirao je, ali nije prezirao sebe, nije zamerao Bogu i sudbini. Čini se logičnim: ako čovek i dalje pokušava da se uzdrži od agresije, tad, kad ga zajedno s mesom otkidaju od svih vezanosti, on podsvesno ide ka Bogu, čime dolazi do obnavljanja, a posredstvom toga i do spasenja, dotiče mu božanska energija.

Navikli smo da verujemo da je hrišćanstvo – Hristos koji je došao, preuzeo na sebe grehe svih ljudi i tako spasio čovečanstvo. Hrišćanstvo počinje od Jovana Krstitelja. Hristos je Spasitelj. Spasenje čovečanstva

počinje s nekim osnovnim aspektima koji se tiču promene shvatanja, percepcije sveta.

Zašto se pojavio Jovan Krstitelj i zašto je morao da dođe pred Hrista? Da bi pripremio narod Izraela za informaciju koju će Hristos doneti. Ko je bio Jovan Krstitelj? Prorok. U Bibliji, odnosno Starom zavetu, piše da je svakog proroka potrebno proveriti, a to se obavljalo prilično strogo. Odnosno, postavljala su mu se pitanja – šta će se dogoditi za dan ili dva, šta će se desiti u toj i toj oblasti. Ako je tačno odgovorio na sve, morao je da dokaže svoje moći. Po svemu sudeći, Jovan Krstitelj je proveren više puta, budući da ga je priznao čitav izraelski narod, pa ga je čak i car Irod uvažavao.

Šta govori Jovan Krstitelj? Prvo što kaže je sledeće: „Izrael će propasti“, jer „Sekira već leži u korenu drveta“. To jest, govorio je strašne stvari. Baš kao prorok Jona, koji je predvideo smrt Nineveje i pozvao narod da se pokaje, tako je i Jovan Krstitelj objavio da neće propasti samo jedan grad, već ceo Izrael. I pozvao je ljude da se kaju.

U judaizmu postoji koncept „pokajanja“, odnosno, kada se čovek pokaje zbog svog dela i više ne želi tako da postupa, dok je kajanje nešto poput ograničavanja neprimerenog ponašanja. Jovan Krstitelj ne poziva na kajanje, već na pokajanje. Pokajanje je kajanje zbog osećaja. Ne zbog postupaka, već zbog osećaja. Počinjeno delo više ne može da se promeni, ono je u prošlosti. Ali neprimereni osećaj, koji je obrazovao postupak – može.

Dakle, Jovan Krstitelj poziva na pokajanje, na promenu. Pitanje je sledeće: Zašto bi narod Izraela, koji poštuje zapovesti, trebalo da se menja? On živi u skladu sa zapovestima. U čemu se krije tajna? Jovan Krstitelj pruža glavni odgovor u čemu je smisao pokajanja. On kaže: „I ne mislite i ne govorite u sebi da je vaš otac Avram; jer vam kažem da može Bog i od kamenja ovog podignuti decu Avramu“ (Jevanđelje po Mateju 3:9). Potpuno nerazumljiva fraza.

Dakle, učenje Jovana Krstitelja se sastoji iz nekoliko aspekata. Prvo: Izrael će propasti. Drugo: Bog je Otac svijetu nas. Treće: potrebno je pokajati se, odnosno promeniti se. Četvrto: krštenje u reci Jordan. Šta je krštenje? Čovek zaranja u vodu i ona spira svu informaciju o njegovom prethodnom stanju. Odnosno, krštenje je simbol čovekove promene, pomoć u njegovoj transformaciji. Jovan Krstitelj je pozivao na to da čovek mora iz korena da se promeni. A kada su ga pitali šta je još potrebno da urade, odgovorio je: „Ne tražite više nego što vam je

rečeno...nikome ne činite sile“ (Jevanđelje po Luki 3:13). Odnosno, on govori o nesebičnosti. U ovom se sastoji celokupno učenje Jovana Krstitelja.

Pitanje: ako je osnova njegovog učenja tvrdnja da Bog nije Avram, već da je Bog praroditelj, Otac svih ljudi, u čemu je smisao? Zašto Jevreji, da bi se spasio Izrael, treba samo da priznaju da je Bog Otac? To je potpuno nerazumljivo.

Ovo se može shvatiti ako se vratimo na priču o Jovu. Zamislite sledeću situaciju: čovečanstvu nakon 3000 godina prethodi propast. Pravednik je onaj koji svojim unutrašnjim stanjem utiče na druge ljude i može da ih spasi. Pokreće se program samouništenja i pokretaće se nekoliko puta tokom istorije sa sve većim zamahom, sve dok čitavo čovečanstvo ne bude pokošeno. Neophodno je razraditi mehanizam za prevazilaženje programa samouništenja. Mora se pojasniti na koji način se on pojavljuje.

Kad čovek oseća samo ljutnju, može da mu strada želudac. Kada oseća samo mržnju, može da mu se naruši vid. Ako gaji ogorčenost prema bližnjima, može da mu strada genitourinarni sistem. Odnosno, svaki greh se na neki način može povezati s nekom vrstom bolesti i organima. Međutim, kad se gresi nagomilaju, oni kao da srastaju u jednu grudvu, pri čemu se pojavljuje program samouništenja. On potom ne udara samo po jednom organu, već po celom čoveku.

Zdravlje se tad raspada na svim nivoima, ali ne samo zdravlje, već program samouništenja razara sudbinu, budućnost, a najstrašnije je to što razara potomke, za koje čak i ne slutimo da će doći. Čovek živi, srećan je – ali neće imati potomstvo. I uopšte, civilizaciji prethodi propast. Budućnosti više nema. Suptilni program samouništenja najpre razara najsuptilnije planove. U bližoj budućnosti će se taj program pokrenuti. Ali se i on može prevazići.

Međutim, Jov ne zna kako to da učini. On se moli, žrtvuje, on najverovatnije nije ni osuđivao, niti prezirao nedostojne ljude. Možda je čak prevladao i unije. Odnosno, bio je savršen pravednik. Ali nešto postoji u njegovom stanju što mu ne dopušta da prevaziđe program samouništenja. Neki koren greha koji ne može da prevlada. Kakav je to koren?

Prema Bibliji, u osnovi greha leži gordost. Gordost je udaljavanje od Boga. Greh je promašaj, kad čovek ne ide ka Bogu, već se klanja drugim bogovima, božanstvima, aspektima postojanja. Da bi se

prevazišla agresivnost, samoraspad, potrebno je prevladati vezanost za vrednosti sveta koji nas okružuje, a za to je potrebno vratiti se Bogu i osetiti da je Bog izvor svega – odnosno poštovati prvu zapovest.

Prva zapovest glasi: Bog je jedan i voli Boga iznad svega. Druga zapovest upozorava čoveka na poklonjenje nečemu i nekome što nije Bog: „Ne stvaraj sebi kumira“.

Dakle, da bi Jov prevazišao program samouništenja, morao je da savlada greh – koren greha, greh u samoj suštini i osnovi. Morao je da poštuje prvu zapovest: „Voli Boga iznad svega“. Ali, činilo se da ju je on i poštovao: hvalio je Boga, žrtvovao se, klanjao Mu se. Pridržavao se zapovesti – šta je još bilo potrebno? I uopšte – šta znači voleti Boga iznad svega?

Odgovor je jednostavan i dat je kroz reči đavola, kad satana kaže: „Oduzmi mu sve i pogledajmo da li će Te i onda hvaliti“. U čemu je smisao ove čudne situacije? Đavo-satana sam po sebi ne postoji, ali postoji tendencija poklonjenja nekome ili nečemu. Jov se identifikuje s telom i njegov smisao života su porodica, deca, blagostanje, poštovanje ljudi, novca, stada, fizičkog zdravlja.

To je potpuno prirodno, to su veoma važni aspekti zemaljske sreće. Međutim, normalno je ako se to dešava na telesnom nivou tela dok na nivou duše naša podsvest, naša duša zna da je sve to prolazno, da će sve biti izgubljeno i da je glavni cilj svake ćelije jedinstvo sa organizmom. Glavni cilj je duša koja je otvorena za Boga i razvoj je tek tada moguć. To znači da je neophodno poštovati jasan sistem prioriteta: primarna je prva zapovest, a zatim sve ostale.

Kako proveriti da li je za Jova ljubav prema Bogu na prvom mestu, odnosno da li će njegovi potomci biti životno održivi? Odnosno, on će proći kroz svako „protresanje“, svako iskušenje zato što nema agresije na unutrašnjem planu – greh je uvek povezan sa agresijom. On neće imati unutrašnje agresije kad svet počne da se menja i zato će biti spasen zajedno sa svojim potomcima. Znači, treba da poštuje prvu zapovest, njegov prvi impuls mora da bude impuls ljubavi i radosti.

Kako to proveriti? Veoma prosto: potrebno mu je postepeno oduzimati sve ono što može da bude protivnik najvažnijem cilju – ljubavi prema Bogu. Treba mu oduzeti novac, blagostanje, poštovanje, odnose, zdravlje, i, na kraju – praktično i sam život. Ako u tom trenutku Jov i dalje bude radostan, ako sačuva sreću i ljubav, ako bude hvalio Boga, onda je za njega glavni smisao zaista ljubav prema Bogu. Jer, mi patimo kada

nam se oduzima ono najvažnije. Kada nam preostane ono što je najvažnije, ono do čega nam je najviše stalo, tada ćemo, bez obzira na to šta su nam oduzeli, sačuvati unutrašnju sreću jer nas nisu lišili onog najvažnijeg.

Dakle, Jov nije morao samo da dokaže da je za njega najvažnije poštovanje Boga i služenje Njemu, već je on to morao fizički da oseti. Uprkos patnji i gubicima, kao i muka i raspada svega, morao je da sačuva ljubav i radost. I samo je to bio dokaz da je njegova duša bila zaista pravilno usmerena, što znači da će on dobiti neophodnu energiju ljubavi za promenu i prilagođavanje svetu oko sebe. Preživeće zajedno sa svojim potomcima. On mora da obrazuje tendenciju za spasenje koju će usvojiti i drugi ljudi i koja će omogućiti civilizaciji da opstane. Odnosno, ako je u judaizmu bolest posledica greha, a ujedno i kazna, u hrišćanstvu je bolest priprema za nešto, ona je pročišćenje duše. Bolest je pomoć s Višeg plana da bi se čovek odrešio od svojih grehova i shvatio da mu je najvažniji cilj jedinstvo s Bogom. Ako je u judaizmu bolest uništenje, onda je u hrišćanstvu rađanje. Ali jedini uslov da se istrpe sve neprijatnosti i gubici je spoznaja da smo jedno s Bogom, da je Bog naš praroditelj, da nas On voli. I ukoliko s Njim održavamo jedinstvo i povezanost, onda, ma šta gubili, kakve god nesreće prolazili, moramo da zadržimo to jedinstvo s Njim, negujemo ljubav prema Njemu, što predstavlja zalog spasenja naše duše.

Za Jova je ovakva situacija bila potpuno nepodnošljiva. On nije mogao da oseti ljubav, radost i sreću u trenucima kada mu umiru deca, kad i on sam umire od lepre, kada se ruši sve oko njega. Ali on bar nije ubijao ljubav, nije prezirao sebe, nije hulio na sudbinu niti je bilo šta zamerao Bogu. On nije posedovao model prolaska kroz ovakve situacije. Posedovao je samo jedan: ako si pravednik, ako poštuješ zapovesti, onda ne bi smeo da se razboliš. I kada se bezrazložno na njega obrušavaju nesreće i sve se raspada – on nije posedovao model ispravne percepcije, već su mu pomagali s Višeg plana. Njegovi prijatelji i sam Svevišnji mu se obraćaju i kažu mu: prihvati sve, zahvaljuj se i izdrži. I on prolazi kroz to iskušenje i u njegovoj podsvesti se pojavljuje ispravan sistem ciljeva. Za njega porodica, blagostanje, novac, zdravlje i život – više nisu najvažniji.

U Bhagavad-giti je napisano da pre smrti treba misliti o Bogu i da se tada spiraju svi gresi. Ovo je tačno. Zapravo, svako živo biće u trenutku smrti intuitivno teži ka Bogu, jer na suptilnom podsvesnom planu svi znamo istinu, od Svevišnjeg dobijamo energiju života. I kada

smo preterano poneseni životom, previše zaronjeni u njega – počinjemo da ga gubimo. Uoči smrti svaki čovek praktično postaje bolji, postaje vernik, oseća prisustvo Svevišnjeg. To je normalan, prirodan proces. Međutim, ako takav bude tokom života, kad ga pohode nesreće, bolesti i patnje, on će se ranije pročistiti.

Dakle, Jovan Krstitelj svima govori kako će Izrael uskoro propasti, kao i to da je potrebno osetiti da je Bog praroditelj. I ne samo to, već da je roditelj i da ljudima, svakog delića sekunde, od Njega pristižu ljubav i spasenje. To je suština njegovog učenja. Ali potom kaže: doći će onaj koji je jači od mene. Došao je Hristos i šta je on rekao? Isto što je rekao i Jovan Krstitelj: pokajte se jer se približilo Carstvo Nebesko. Govori da je Bog ujedno i Otac i daje molitvu „Oče naš“. Govori kako je Bog naš Tvorac i da nam svakog dana, svakog delića sekunde omogućava komad hleba, budućnost, život sam po sebi.

Osnovni aspekti Hristovog učenja su sledeći:

- potrebno je da prepoznamo i osetimo da je Bog – naš Tvorac, Koji nas stvara i spasava svakog delića sekunde, pruža nam ljubav;
- potrebno je da se promenimo i pokajemo, jer pokajanje znači promenu;
- ako je osnovni putokaz u pripremi za nastupajuće doba, koje je naznačio Jovan Krstitelj, post i askeza, nevezanost i nesebičnost, kod Hrista je to promena karaktera;

Hrišćanstvo počinje tvrdnjom da je Bog naš Otac, a drugi, njegov najbitniji aspekt, je iskušenje Hrista u pustinji. Hristove zapovesti ne pozivaju samo na pokajanje, već na stvarnu promenu. Hristos nabraja kakav treba da bude čovek u novom dobu koje pristiže kako bi mogao u njemu da preživi. Naziva ga Carstvom Nebeskim. On govori o tome da ljudi treba da žive dušom. Upravo je duša potekla od Boga i ljubav se nalazi jedino u duši, ne u duhu i telu. Naša svest i telo nisu u stanju da vole – već to može samo duša. Zbog toga čovek mora osetiti da je duša. Otud Hristove reči „Blaženi siromašni duhom“. On govori o tome kako izgleda čovek koji voli – onaj koji živi dušom. Takav čovek ne želi da se sveti jer „Blaženi su oni koji plaču“. On vidi volju Božju u svemu i zato svaku uvredu doživljava kao lekciju koja mu stiže „odozgo“; on neće udarati po drugima, svetiti se, budući da shvata da se time sveti Bogu. Pre će plakati i preboleti te patnje, nastojeći da ih prihvati.

Hristos govori o tome da čovek treba da bude milosrdan, iskren i miroljubiv, odnosno on uči ljude kakvi treba da budu da bi preživeli u

novim okolnostima. Hristos stalno naglašava da ne treba osuđivati niti prezirati ljude. Pri tom objašnjava kakva neverovatna opasnost preti od prezira, osuđivanja čak i najnesavršenijih, najnedostojnijih ljudi. Nedostojne ne treba prezirati, već ih treba vaspitavati, poboljšavati i menjati. To su glavne Hristove ideje.

Ukoliko bi se u judaizmu nedostojna osoba proglasila izrodom, zabranila bi se čak i komunikacija s njom, u hrišćanstvu provejava ideja da nesavršene ne treba uništavati, izolovati, već ih treba vaspitavati i menjati. Na to se svode Hristove zapovesti.

Hristovo učenje takođe sadrži i temu raspeća. Zašto je Hristos bio raspet? Da bi se svima pokazalo da najvažniji cilj nije život, niti fizička ili duhovna snaga. Za Jevreje je Mesija bio onaj koji će ih fizički spasiti, ujediniti i sačuvati narod, postati car. Kako će ih spasiti? Potrebno je upravljati njima, kao što je činio Mojsije. Natprirodne sposobnosti se pojavljuju da bi se zaštitio narod Izraela, da bi se demonstrirala snaga Svevišnjeg. I kada Hristos pokazuje svoje natprirodne moći, Jevreji rekoše: „Došao je novi car, on će spasiti naš narod od Rimljana”. Međutim, odjednom dolazi do raspeća.

Zašto je bilo potrebno proći kroz raspeće? Da bi se pokazalo da naš glavni cilj nije život, blagostanje, već spasenje duše, ljubav u duši. Zbog ljubavi i spasenja duše bilo je potrebno proći kroz smrt.

Isto se dogodilo i Jovu. Ali ako se kod Jova to odvijalo prinudno, bez potpunog razumevanja šta se događa, Hristos to čini svesno, pokušavajući da nauči ljude da njihov glavni cilj nije život, niti blagostanje, porodica i deca, novac i uspeh. Glavni cilj je ljubav prema Bogu. Ako to ljudi ne budu shvatili i osetili, neće moći da prođu kroz iskušenja i pročišćenje duše. Suočeni s krahom života, uništenjem budućnosti, ljudi odgovaraju mehanizmom zaštite – mržnjom, osudom, ogorčenošću. Potom sledi program samouništenja, a na koncu – nestanak sa lica Zemlje.

Zbog toga je došao Hristos? Da bi naučio ljude kakvi treba da budu, kao i da bi mogli da stupe u novu epohu. On je naziva Carstvom Nebeskim. Jedan od glavnih aspekata hrišćanstva je učenje o približavanju Carstva Božjeg. Šta je to i zašto su Hrista iskušavali u pustinji?

Ovo je vrlo važan momenat koji mnogi do sada nisu bili u mogućnosti da shvate, a bez njega je nemoguće shvatiti hrišćanstvo. Obično svaka knjiga počinje s manjim predgovorom, pričom ili

rečenicom u kojima se obelodanjuje suština onoga što sledi. Na početku uvek postoji zrnice u kome je šifrovano sve što sledi. Ako Hrista u pustinji na početku iskušava đavo, znači da je suština hrišćanstva kodirana u sceni iskušavanja Hrista u pustinji.

U čemu je smisao ovog iskušavanja i zašto je Sveti Duh odveo Hrista u pustinju da bi ga tamo iskušavao đavo? Na spoljašnjem nivou je to nemoguće razumeti: Sveti Duh odvodi Hrista da bi ga đavo iskušavao. Nema nikakve logike. Međutim, to je šifra. Šta predstavlja iskušenje đavola? To je prilika da se zaboravi na ono što je smisao života, a to je ljubav prema Bogu, i da dođe do poklonjenja životu, ličnim željama, čak i najuzvišenijim, da bismo ostvarili sve što želimo.

Šta je sreća za paganina? To je sloboda da se počеше kada ga zasvrbi, da pojede kad ogladni, da može imati ženu ako je poželi, isto kao i vlast, slavu i klanjanje. To je za njega sreća. Za svakog čoveka sreća leži u ispunjenju želja. Međutim, Hristos kaže sledeće: to nije sreća. Sreća je ispunjavanje volje Tvorca. Sreća je ljubav prema Tvorcu. A šta je to ljubav prema Bogu? To je ljubav koja se nalazi u našoj duši. Ljubav prema Bogu je ljubav prema drugom čoveku, koja ni od čega ne zavisi. Ljubav prema Bogu je ljubav prema svetlu koji nas okružuje, koja ni od čega ne zavisi. To znači voleti svet kao manifestaciju Svevišnjeg i voleti ga bez obzira na to koliko okrutan ili blag on bio prema nama. Kada naša ljubavi dobije takvu inerciju, da ne zavisi ni od čega, to i jeste ljubav prema Bogu. Tome je učio Hristos.

Postavlja se pitanje: Zašto je bilo potrebno iskušenje đavola? Treba obratiti pažnju na to da se iskušenje vršilo na tri nivoa. Prvo: da kamenje pretvori u hleb, kad Hristos odgovara: „Ne živi čovek samo o hlebu...“ Odnosno, smisao čovekovog života nije u tome da gomila materijalna bogatstva, da ima fizičko zdravlje, itd. Smisao života nije u gomilanju ne samo materijalnih, već i duhovnih bogatstava. Šta su to duhovne vrednosti? To su sposobnosti, to je mogućnost da se ostvari budućnost, to je prilika da se razvijamo na planu intelekta, sposobnosti i tako dalje. U principu, to je ono što današnja civilizacija smatra razvojem i srećom.

Odnosno, veruje se da su osnovni pokazatelji društvenog razvoja nauka, tehnologija, ispunjenje želja, sposobnosti, otvaranje natprirodnih moći, da u njima leži sreća. Međutim, to je đavolizam. Kada čovek postavi sebi za cilj duhovne vrednosti, odnosno ovladavanje budućnošću, upravljanje njome – to je đavolizam. Kad su mu na prvom mestu duša i ljubav, a potom sve ostalo, onda je to put anđela. Kada su

mu na prvom mestu sposobnosti, želje, slava i ostala dobra – započinje neprimetna transformacija.

Zašto je bilo potrebno u Bibliju umetnuti scenu Hristovog iskušavanja od strane đavola? Zato što je ova scena „vakcina“ protiv onoga što će se dogoditi u bližoj budućnosti i što već počinje da se dešava. Reč je o tome što je Hristos posedovao natprirodne sposobnosti. One omogućavaju da se dobije mnogo više nego što sebi može da priušti običan čovek. Pretvoriti vodu u vino, a kamenje u hleb. Ali obratite pažnju: Hristos je sa nekoliko riba nahranio pet hiljada ljudi, ali nije nahranio svoje učenike – koji su gladovali, pa su čak jeli klasje. Zašto? Zato što, kada posedujemo natprirodne sposobnosti i kad svoju volju ili ljudske potrebe postavimo u prvi plan, počinje đavolizam.

Natprirodne sposobnosti se mogu koristiti samo sa dozvolom „odozgo“, tek onda kada osetimo Božju volju kao primarnu u odnosu na svoju. Zato je Hristos rekao: to ne radim ja, već Otac u meni. Šta to znači?

U današnje vreme mnogi imaju natprirodne moći. Na internetu se može pronaći mnogo snimaka na kojima se vidi kako ljudi hodaju po vodi, izvode razne fantastične stvari pod plaštom mađioničarstva, iako to nisu trikovi – već natprirodne sposobnosti. Sve se to čini navodno sjajnim. Indigo deca. Šta to znači? To znači ne samo uvećanje naših moći, već i naše odgovornosti za pogrešno ponašanje.

Govorio sam o tome da su natprirodne sposobnosti kontakt sa suptilnim planovima. Na suptilnom planu je vreme zgusnuto i naše mogućnosti su veće: potrebno je samo da poželimo i sve će nam se ispuniti. Odnosno, mi upravljamo događajima oko sebe posredstvom želja. Šta je Carstvo Nebesko? To je približavanje suptilnih planova. To je otvaranje podsvesti. Kad nešto radimo na svesnom nivou, imamo malo uspeha. Ali kad počnemo da se uporno koncentrišemo na želje, one prodiru u našu podsvest i dolazi do njihovog ispunjenja. Hristos je o ovome govorio: Verujte, i planina će se pomeriti s mesta. Odnosno, kad čovek veruje, kad neprekidno nešto želi, oko njega se mogu pomerati planine. To se naziva otvaranje natprirodnih sposobnosti.

Danas se u našoj civilizaciji dešava otvaranje podsvesti. Svest i podsvest se približavaju, počinje ubrzavanje svih procesa, bude se natprirodne moći. U ovome je najvažnije sledeće: kada nesavršen čovek dobije natprirodne moći, on mora da zna kako se to po njega može okončati. Okončaće se žalosno.

Čovek koji poseduje natprirodne moći ne sme loše da pomisli o drugima jer će negativan osećaj, koji se na kratko zadržao u duši, a potom prošao u podsvest, izazvati smrt onoga prema kome se upućuje gnev. Čovek koji ima natprirodne moći nema pravo da pomisli loše o sebi – jednostavno će vrlo brzo umreti ako ne zaustavi ovu tendenciju.

Takva osoba ne sme da se kritički, na unutrašnjem planu, odnosi prema svetu oko sebe, prema državama ili narodu. Ona, jedna, može da uništi narod, državu i celo čovečanstvo ako njene želje prodru dovoljno duboko. Ako pravednik može da spasi grad, onda može i da ga uništi. Zato su osobe koje poseduju natprirodne sposobnosti i koje osećaju agresiju prema svetu – odnosno one koje ne mogu da se pravilno sukobljavaju sa svetom oko sebe – u najboljem slučaju osuđene da nemaju potomstva. Kod indigo dece, a to ćemo tek videti, ne samo što postoji uvećana agresija i rana smrtnost – već mislim da će uskoro sva indigo deca biti kompletno lišena mogućnosti da imaju potomstvo.

Zbog toga nam i pristižu nove mogućnosti. Carstvo Božje se približilo i u nama se otvaraju fantastične perspektive, ali mi za to moramo da budemo pripremljeni. Ispostavlja se da naša podsvesna agresija mora da bude na nuli. A to je moguće tek kada u našoj duši bude postojala neprekidna radost, kada budemo iznutra srećni i kada u duši budemo imali ljubav. Ka-da je čovek srećan, on ne može da bude agresivan. U tome se krije osnovna zaštita od unutrašnje agresije. Samim tim, moramo da posedujemo karakterne osobine koje će nam pomoći da sačuvamo ljubav.

Govorio sam: da bismo pobedili bolest, potrebno je da prevaziđemo agresiju. U tome obično pomaže pokajanje: čovek preispituje svoju prošlost, kaje se i ozdravlja. Ali ponekad pokajanje nema dejstva. Zašto? Zato što se čovek kaje, ali ujedno shvata da će i dalje nastaviti da postupa isto. U takvom slučaju pokajanje neće biti od koristi.

Koje su garancije da više neće biti agresije? Promena karaktera. Dakle, pokajanje, kao početna promena, mora biti praćena stvarnim promenama u čovekovom karakteru. Potrebno je da bude iskreniji, dobrodušniji, milosrdniji, da se dijalektički odnosi prema svetu, da sebe doživljava kao dušu. Kad sebe doživljavamo kao dušu, tada ne samo što ćemo biti velikodušniji, već i skromniji. Nećemo biti samo hrabri, već i oprezni. Odnosno, bićemo harmonični. Ali ako sebe doživljavamo kao

telo ili duh, naša velikodušnost će se pretvoriti u siromaštvo, a hrabrost u nesmotrenost.

Dakle, garancija iščezavanja agresije u duši i podsvesti je promena karaktera. Garancija promene karaktera su radost, sreća i ljubav u duši. Nesrećan čovek ne može da promeni svoj karakter. Čovek koji je ubeđen u svoju ispravnost, koji prezire druge, ne može da se promeni. Čovek koji ne ume da voli, da prihvati Božju volju – ne može da promeni i realno poboljša svoj karakter.

Zbog toga je potrebno da se svojski bavimo promenom karaktera a za to je potrebno da naučimo kako da osetimo Božje prisustvo u svemu, da spoznamo da nas Bog voli, da sačuvamo ljubav, radost i sreću u duši. To je od velike važnosti.

Vratimo se hrišćanstvu. Dakle, da bismo prevladali đavolizam, odnosno mogućnosti koje nam se otvaraju, moramo shvatiti da čovek ne živi samo „o hlebu“, već od reči koja dolazi iz usta Božjih. Odnosno, mi i naša duša ne živimo od hrane, već naša duša živi od ljubavi, božanske energije koju stalno dobijamo. Ako je za nas ljubav prema Bogu svetinja, ako nam je na prvom mestu duša, to ukazuje i na moral i na poštovanje zapovesti, a tek potom dolaze naši snovi o novcu i blagostanju. Tad nećemo biti agresivni, nego ćemo proći iskušenja koja će se pred nama pojaviti u najskorije vreme.

Hristos iznosi neverovatnu priču, koju ranije nisam bio u stanju da shvatim, a to je „Priča o svadbenom piru“ (Jevanđelje po Mateju 22–3:14). Car poziva ljude na svadbu svog sina, ali samo se mali broj njih odaziva. Većina se s prezrenjem odnosi prema pozivu. Ubijaju careve sluge, okreću glavu i ne žele da prisustvuju svadbi. Tada car šalje sluge da pogubi krvnike i da im spali grad. Car izlazi na ulicu i poziva sve da dođu na svadbu. Ljudi dolaze i tu nastupa potpuno neshvatljiv trenutak: car dolazi i kaže – zašto niste obukli prazničnu odeću? I naređuje da se okuju u lance i bace u tamnicu. Kako je moguće nekoga ko hoda ulicom, ni o čemu ne razmišlja, negde odvesti i kazniti zbog nečega?

Na spoljašnjem nivou ovde nema nikakve logike. Ali sa stanovišta božanske logike, sve je prosto i shvatljivo: Hristos govori o dve kategorije ljudi koji će biti strogo kažnjeni kad počne pir. Prva kategorija su ljudi koji su materijalisti, klanjaju se materijalnom. To je današnja Evropa, zapadni svet, koji se odrekao vere, ono čemu danas svedočimo. Kada čovek prestane da veruje u Boga i klanja se samo komadu hleba, njegova duša postaje izopačena. On je spreman da ubije bilo koga zbog komada hleba

jer ne može da prevaziđe poklonjenje svojim željama. On počinje da živi zbog hrane, seksa, zadovoljstva i vrlo brzo nastupa degradacija duše koja se pretvara u homoseksualnost, perverzije, zakonitosti koje osnažuju ovu izopačenost. Tom procesu danas svedočimo. To je materijalizam, prva kategorija ljudi koji će biti istrebljeni.

Najzanimljivija je druga kategorija. Ko su oni? Odgovor je jednostavan: oni koji se mole Bogu, a zapravo se klanjaju duhovnosti. Oni se ne klanjaju ljubavi, već budućnosti, idealima, lepoti, dobroti. Za njih je religija duhovnost, nekonfliktnost, takoreći – raj. Sećam se stihova Jesenjina: „Grub – uvek radostan. Nežan – na tugu svik'o“. Grub je onaj koji se klanja materijalnom, a nežan je onaj koji se klanja duhovnosti. Dakle, ljudi koji se klanjaju duhovnosti, a takav je najveći broj vernika – oni će takođe biti strogo kažnjeni kad dođe Carstvo Božje. A ono već nastupa.

Preživeće oni koji ne zavise ni od materijalnih ni od duhovnih aspekata postojanja. Oni koji umeju da se raduju, da budu srećni bez obzira na krah budućnosti, materijalne gubitke i dobitke. Oni koji umeju da vole kada im se „pljune u dušu“, kada im se ruši slika sveta na koju su navikli, kada im se raspadaju predstave o Božjoj milosti i pravednosti. Ako čovek ipak uspe da sačuva ljubav, da shvati da njegova slika sveta i logika nikada neće biti savršeni i da povremeno moraju da pretrpe raspad, kao i da je potrebno čvrsto se uhvatiti za ljubav prema Svevišnjem, da u svemu što se događa uvek postoji Viši smisao i najviša pozitivnost, on ne samo što će preživeti, već će imati pravo na potomstvo i moći će da obezbedi preživljavanje današnje civilizacije. Naravno, možda će neko reći da je situacija na planeti još uvek dobra. Pričamo samo o prenaseljenosti, dok ja poslednjih dvadeset godina govorim o tome da se u jednom trenutku deca jednostavno neće pojavljivati na planeti kada se nagomilaju zalihe greha u duši. Za sada nam sve ide dobro. Ali mi znamo za iskustvo Jova, čitali smo Bibliju i moramo shvatiti da je Biblija – instrukcija za spasenje kada nam se približi novo doba.

Dakle, u Bibliji je napisano da su ljude pozvali na pir, ali da su oni odbili. Pir nam se približava. On ide ka nama, ne treba mi da idemo ka njemu. To vreme će nastupiti i ono je veoma blizu. I mi moramo da se menjamo u skladu s tim vremenom. Ali moći će da se promeni samo čovek u čijoj duši su ljubav i radost. Onaj ko shvata da je srećan bez obzira na sve. Takav čovek može da se promeni, može da poveruje u

Boga, može da poštuje prvu zapovest. Ne sumnjam u to da ćemo svi u tome uspeti, jer u suprotnom – zašto bi Svevišnji pre dve hiljade godina poslao Hrista na zemlju? Čovečanstvo već dve hiljade godina čita Bibliju. Preostalo nam je da shvatimo šta je u njoj rečeno, da to osetimo i stvarno ispunimo.

Apostoli su govorili: „Uvek se radujte“ Otpočinje nam nova, vrlo interesantna i prijatna etapa. Ukoliko sam ranije govorio o tome kako da budemo zdravi, kao i o minusima koje smo zaradili, sad govorim o tome kako da budemo srećni i kako da opazimo pluseve koji se nalaze svuda oko nas. Život je lep, pred nama je jako puno mogućnosti. Već umemo i znamo kako da volimo i da se radujemo: preostalo nam je još da to i uradimo, istinski i na svim nivoima.